

تحلیلی بر شاخص‌های جغرافیای انسانی در مدیریت امنیت مرزهای جمهوری اسلامی ایران با تأکید بر مرزهای شمال غربی کشور^۱حمید پناهی^۲

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۸/۲۹ تاریخ پذیرش: ۹۹/۱۲/۲۰

چکیده

زمینه و هدف: جغرافیای انسانی یکی از شاخه‌های علم جغرافیاست که به مطالعه ویژگی‌های جمعیت، فرهنگ، جهان‌بینی، ارزش‌های انسانی می‌پردازد که در خلق چشم‌اندازهای جغرافیایی با تمایزات مکانی و فضایی تأثیرگذارند. شاخص‌های جغرافیای انسانی مرز از مقوله‌های مهم در مدیریت امنیتی مرزها محسوب می‌گردد.

روش پژوهش: روش انجام این تحقیق توصیفی-تحلیلی است که با رویکرد تحلیل کمی و کیفی (آمیخته) تجزیه و تحلیل داده‌ها صورت گرفت. در بخش کیفی از روش داده بنیاد و در بخش کمی از روش پیمایشی با ابزار پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. جامعه آماری تحقیق شامل؛ استادان، کارشناسان، مدیران و فرماندهان حوزه مطالعات مرزی، امنیت مرزی، مرزبانی است. برای انجام مصاحبه بخشی از جامعه آماری به عنوان جامعه خبرگی و جهت تکمیل پرسشنامه، بخش دیگری به عنوان جامعه صاحب نظر گزینش شدند.

یافته‌ها: یافته‌های حاصل از جدول کدگذاری باز نشان‌دهنده شناسایی تعداد ۱۵ شاخص در حوزه جغرافیای اقتصادی، ۱۸ شاخص در حوزه جغرافیای جمعیت و ۱۱ شاخص در حوزه جغرافیای فرهنگی می‌باشد.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل نشان می‌دهد شاخص‌های جغرافیای انسانی، در مدیریت امنیتی مرز برای پیاده‌سازی و اجرای طرح‌ها و برنامه‌های امنیتی در طول مرزهای سیاسی کشور مؤثر می‌باشند. از طرفی این شاخص‌ها در استان آذربایجان غربی در وضعیت خوب، استان اردبیل در وضعیت متوسط و استان آذربایجان شرقی در وضعیت ضعیف قرار دارد.

کلیدواژه‌ها: امنیت مرزی، شاخص‌های جغرافیایی، جغرافیای انسانی، مدیریت مرز

برای دسترسی به نتایج تحقیق به معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه علوم انتظامی امین مراجعه فرمایید.

۱- این مقاله برگرفته از طرح پژوهشی با همین عنوان است.

۲- استادیار گروه جغرافیا، دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران. نویسنده مسئول (ایمیل: hamidpana@gmail.com)